

בדם אנשים ראשי בני ישראל המה (יג ג).

פרש"י כל אנשים שבמקרא לשון חשיבות, ובשפ"ח ביאר כשבא לשון אנשים במקום תואר כמו והחזקת היית לאיש אזי הכוונה לחשיבות, אבל בשלא יהיו במקום תואר כמו ויאמרו האנשים כו' אין זה לשון חשיבות.

בזה נראה לבאר מאי דכתיב ביהושע (ב' א') וישלח כו' שנים אנשים מרגלים חרש לאמר, ובילקוט (רמז ז') שנו רבותינו פנחס וכלב היו, והנה מה

דניידו מלפרש כפשוטו ששלח שני אנשים, ופי' אף כאן אנשים מלשון חשיבות, נראה ממה שאינו דבוק דהול"ל וישלח שני אנשים, ומדכתיב שנים אנשים הרי הפריד בין שנים לאנשים, היינו ששלח שנים שהם אנשים, וע"כ הכונה לאנשים חשובים. מיהו בתרגום איתא תרין גוברין, וא"כ הרי פי' שהוא דבוק והיינו שני אנשים ממש.

למטה יוסף למטה מנשה גדי בן סוסי (יג יא).

הנה לעיל במטה אפרים לא אמר למטה יוסף למטה אפרים, ורק הכא במטה מנשה אף יחסו למטה יוסף צ"ע מאי שנא, וכבר עמדו בזה המפרשים. ונראה דהרי נחלקו הוריות ר' (:) לענין קרבן השבט אם אפרים מנשה כב' שבטים הם או לא, דחד מ"ד ט"ל דרק לנחלה הם כב' שבטים ולא ידברו אחר, ואידך ס"ל דאף לקרבן הם כב' שבטים, ע"ש.

והנה בשילוח המרגלים היה בזה ב' ענינים א. לברר טובת הארץ לנחלתם וכדכתיב ומה הארץ השמנה היא אם רזה היש בה עץ וגו', ב. ריגול לצורך המלחמה וכדכתיב ומה הערים אשר הוא יושב בהנה הבמחנים אם במבצרים.

ולפי"ז כששלח משה איש אחד לשבט למ"ד שאפרים ומנשה רק לנחלה הם כב' שבטים ולא לדבר אחר, הנה לענין בירור הנחלה היה בדין שישלח

נשיא למנשה ונשיא לאפרים, אבל לענין המלחמה הדר דינא שהרי הם כשבת אחד וסגי באחד לשניהם, והיה צריך לשלוח לזה את ראש שבט בני יוסף.

ומהשתא הרי מובן היטב דיתכן לומר דגדי בן סוסי הוא היה אף נשיא שבט יוסף [ועמש"כ בריש פ' בהעלתך נמי דראש שבט יוסף היה שבט מנשה], וא"כ נמצא דגדי בן סוסי הלך לרגל גם משום שבט מנשה לנחלה, וגם משום שהוא ראש שבט בני יוסף ולצורך ריגול למלחמה, לכן כתיב ביה למטה יוסף למטה מנשה, משא"כ הושע בן נון הרי לא הלך משום שבט אפרים אלא

לרגל לנחלה בלבד, ולכן לא כתיב ביה למטה יוסף אלא למטה אפרים.

וכמו"כ מובן היטב להלן (י"ג ל') שכלב אמר עלה נעלה וגו'

משא"כ הושע בן נון לא אמר כן, ורק אמר עם כלב טובה הארץ מאוד וגו', ולמבואר א"ש היטב דכלב היה מרגל גם לענין מלחמה ולכן אמר מענין המלחמה עלה נעלה, משא"כ הושע בן נון שלא היה מרגל אלא לנחלה, לכך לא אמר אלא ענין הנוגע לנחלה שטובה הארץ מאד. [וע"ע מש"כ לענין העברת נחלה, וכן על הכתוב ולפני אלעזר הכהן יעמוד, ע"ש].

ויבאו עד נחל אשכול וגו' למקום ההוא קרא נחל אשכול על אדות האשכול אשר כרתו משם בני ישראל (יג כג).

ממנו כנחל, ומשמע דע"ש זה קראוהו נחל אשכול.

ולפי"ז יתכן לישב קושית הגר"א, די"ל דמתחילה אמנם היה שם המקום רק אשכול, והם באו לנחל של זה המקום שנקרא אשכול, אבל אח"כ קראו למקום נחל אשכול, כלומר שלנחל גופו קראהו מחמת עצמו נחל אשכול, והוא על אודות האשכול אשר כרתו משם בני ישראל ונטף ממנו היין כנחל. [וכן יעויין בילקוט (כאן) דמתחילה היה נקרא אשכול

הגר"א (בס' קול אליהו) העיר שהרי מקודם כבר נקרא המקום נחל אשכול, ע"ש. ונראה דיל"ע אי שם המקום הוא נחל אשכול, או דילמא שם המקום אינו אלא אשכול והם באו עד הנחל של המקום שנקרא אשכול, ודבר זה מבואר מהכתוב דכתיב ע"כ קרא שמו נחל אשכול, והרי להדיא דשם המקום הוא נחל אשכול, דאם נימא דהוא נחל של מקום הנקרא אשכול, א"כ היה הכתוב